

та багаторічних насаджень дуже мало: Ілавченська, Глецавицька, Іванівська, Сущинська, Семиківська, Заздрівська, Надріччанська. У садах часто розорюють міжряддя, вносять добрива. Мікрокліматичні умови помітно відрізняються в садах. Тут завжди вологіше, панує затінок, температура на 1-2° нижча ніж на суміжних територіях. У садах вирощують різні сорти яблук, груш, сливи, вишні, черешні, абрикоси; кущі – смородина, малини, агрус, чорна горобина.

Отже, в Тербовлянському районі найбільша частка сільськогосподарських антропогенних ландшафтів припадає на польовий тип. Це зумовлено сприятливими природними умовами (помірно-континентальний клімат, рівнинний рельєф, добра обводненість території, родючість ґрунтового покриву), що сприяє підвищенню врожайності.

З метою оптимізації земельних угідь потрібно зменшувати частку ріллі і збільшувати частку сіножатей і пасовищ, особливо на схилах, що зменшить ерозійне навантаження.

Також, необхідно застосовувати комплекс заходів: контурно-меліоративне землеробство; планування полів відповідно до контурів ландшафтів та впровадження для кожного контуру оптимальних меліоративних заходів і систем землеробства.

Список використаних джерел:

1. Гулик С.В. Ретроспективний аналіз лучно-степових ландшафтів західного поділля, їх сучасний стан та напрям розвитку: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.01/ С.В. Гулик – Львів, 2011. – 22 с.
2. Денисик Г.І. Антропогенні ландшафти Правобережної України / Г.І. Денисик. - Вінниця, 1998. – 292 с.
3. Статистичні матеріали управління земельних ресурсів Тернопільської області (форма 6-зем).
4. Тербовлянський район. Паспорт району - Електронний ресурс [режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/tepebovlyanska/ua/1677.htm>].

*Косінська Н. магістрантка мГ-1 групи
географічного факультету
Питуляк М.В., к.г.н., доцент
кафедри географії та методики її навчання*

СУЧАСНИЙ СТАН ЛІСІВ ДП «КРЕМЕНЕЦЬКИЙ ЛІСГОСП»

Кременецький район є одним із найбільш заліснених районів Тернопільської області. Високі пагорби, що чергуються з широким долинами вкриті дубово-грабовими, дубовими і буковими лісами. Ліси району багатофункціональні за своїм значенням. Вони виконують ґрунтово-захисну, водоохоронну, рекреаційну функції. Разом з тим вони є джерелом деревних ресурсів. Ще в недалекому минулому

Кременеччина славилась дубовими, сосновими лісами, а в наш час доводиться їх охороняти, оскільки посилюється антропогенний вплив на лісові біоценози. Вивчення сучасного стану лісів, їх вікової структури, складу порід є актуальним, тому, що зараз спостерігається зменшення кількості лісів як в Україні так і на території Кременецького району.

Основною метою дослідження є аналіз сучасного стану лісів на території ДП «Кременецьке лісове господарство», їх вікової структури, складу порід.

Вкриті лісовою рослинністю землі підприємства становлять 29051 га, в тому числі лісові культури – 20515 га.

ДП «Кременецький лісгосп» розташоване в північній частині Тернопільської області на території Кременецького, Шумського, Лановецького та частини Збаразького районів.

Найбільшу площу в ДП «Кременецький лісгосп» займають ліси природоохоронного, наукового та історико-культурного призначення 12239 га (42%) і експлуатаційні ліси 12510 га (42,9%). Рекреаційно-оздоровчі ліси займають незначну площу 3252 га (11,1%). Найменша площа захисних лісів – 1171 га (4%) (рис. 1).

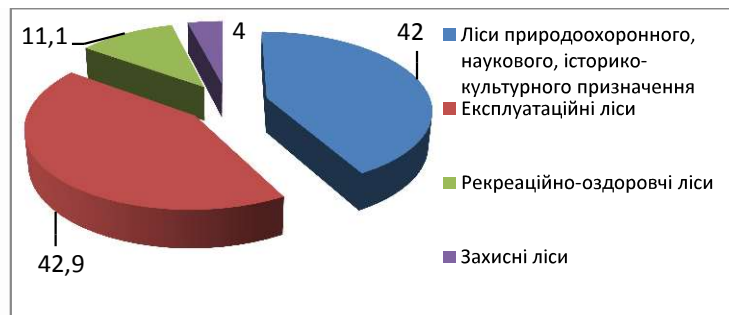

Рис. 1. Розподіл загальної площі лісів ДП «Кременецький лісгосп» за категоріями, (%)

В даному регіоні домінують насадження твердолистяних порід, які займають площу 14657 га, що становить 55,2% від площі території. Панівними породами серед цієї групи є насадження дуба високоствовбурного, червоного дуба, граба, ясена, клена, акації. Найбільшу площу серед них займає граб (близько 30 % площі території). Хвойні породи займають площу 10387га. Панівними породами серед цієї групи є сосна, ялина та модрина. Найбільшу площу займає сосна, частка якої становить 34,8% від порід цієї групи (рис. 2).

Найменшу частку становлять м'яколистяні породи, які займають близько 1510 га у господарстві, що становить лише 5,7 % від площі території. Панівними породами у цій групі є береза, осика, вільха, липа, тополя та верби деревовидні.

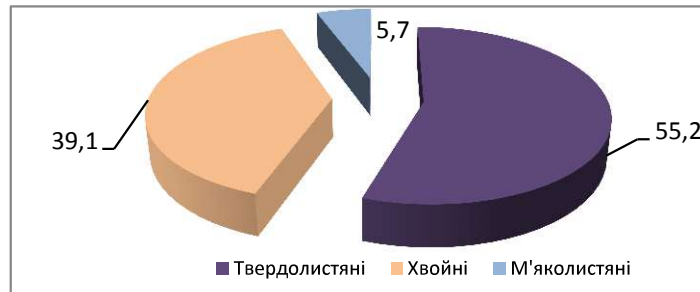

Рис. 2. Розподіл лісів за групами порід (%)

Важливим показником стану лісів, з погляду довгострокової перспективи їх використання, є *вікова структура лісів* – розподіл площ лісів за групами віку. Для лісів України використовується такий поділ на вікові категорії – молодняки (вік до 40 років), середньовікові (40–60 років), пристигаючі (60–80 років) і стиглі та перестійні (понад 80 років).

За віковою структурою у «ДП Кременецький лісгосп» переважають середньовікові насадження 14338,9 га, що становить 53,8%, меншу площу займають молодняки – 5223,9 га (19,6%). Найменшою є площа пристигаючих – 3944,5 га (14,8%) і стиглих та перестійних – 3145,0 га (11,8%) лісів (Рис. 3).

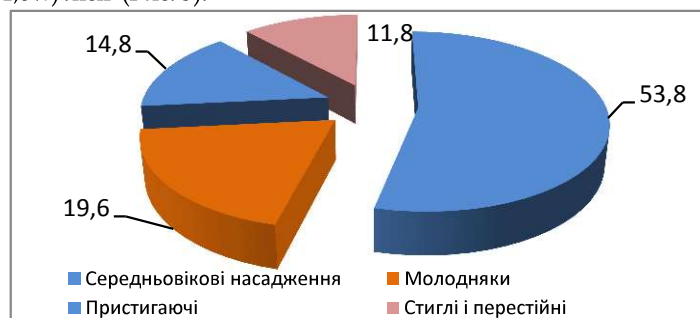

Рис. 3. Розподіл основних лісоутворюючих порід на території ДП «Кременецький лісгосп», (%)

Лісові біоценози Кременецького лісгоспу мають важливе природоохоронне значення. На території лісгоспу знаходиться Кременецький НПП, та інші природо заповідні об'єкти серед яких є добре відома «Суразька дача».

Список використаних джерел:

1. ДП «Кременецький лісове господарство» [Електронний ресурс] Режим доступу: ternopilis.gov.ua/
2. Лісова політика: теорія і практика у контексті економічних, екологічних та соціальних проблем лісокористування: (монографія) / І.М.Синякевич,

І.П.Соловей, О.В.Врублевська та ін. Національний лісотехнічний університет України. - Л.: Піраміда, 2008 – 611 с.

3. Питуляк М.Р. Особливості функціональної та вікової структури лісів Тернопільської області / М.Р.Питуляк, М.В.Питуляк // Наукові записки ТНПУ. Серія: географія. – Тернопіль: СМП «Тайп». - № 2 (Випуск 41). - 2016. – С. 223-228

Бас Р. М. магістрант мНЗ-1 групи
географічного факультету
Питуляк М. Р. к. г. н., доцент
кафедри географії і методики її навчання

ОСОБЛИВОСТІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ПРИДНІСТЕР'Я

Господарська діяльність на тій чи іншій території відзначається як природними так і соціально-економічними чинниками. Природні умови і ресурси є важливою складовою процесу природокористування і формують природно-ресурсний потенціал (ПРП) території.

Метою дослідження є аналіз структури природно-ресурсного потенціалу і основних видів природокористування Тернопільського Придністер'я.

Під економіко-географічною сутністю ПРП території (акваторії) Руденко В.П. (2010 р.) пропонує розуміти сукупну продуктивність її природних ресурсів як засобів виробництва і предметів споживання, яка виражається у їх суспільній споживній вартості. У такому розумінні ПРП території (акваторії) посідає цілком визначене місце в системі «суспільство – природа». Сфера взаємодії природних і суспільних продуктивних сил охоплює не лише безпосередньо експлуатовані, але й усі розвідані природні ресурси, що становлять ПРП території, оскільки безпосередня або непряма зміна їхнього природного стану зачіпає перспективні інтереси народного господарства країни. Важливо також підкреслити, що ПРП є сполучною ланкою між природними продуктивними силами і суспільним способом виробництва, місцем зіткнення природних умов (потенціальних природних ресурсів) з виробничими відносинами. Саме в цій контактній смузі здійснюються найбільш тісні й динамічні взаємозв'язки процесу природокористування.

Найважливішими характеристиками ПРП території як системи є: 1) найтісніший координаційний і субординаційний взаємозв'язок його окремих компонентів – зміна одного з них неминуче відбивається на функціонуванні інших і навпаки; 2) особлива єдність компонентів ПРП у взаємозв'язку «людина – суспільство – виробництво»; 3) просторово-часова підпорядкованість складових потенціалу природних ресурсів. Ці характеристики дають змогу уявити структурну організацію ПРП як системоутворюючі відносини природних ресурсів,